

رام - چهاردهم شهریور

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگرد رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

چهاردهم شهریور

روز چهاردهم شهریور سال ۱۲۲۷ هجری خورشیدی (۶ شوال ۱۲۶۴ق) محمد شاه قاجار در اثر بیماری نقرص در تجریش درگذشت. حدود شصت سال بعد از مرگ او نواده‌اش محمدعلی شاه به قدرت رسید و در چنین روزی به سال ۱۲۸۶ فرمان رئیس الوزرائی را به نام میرزا احمدخان مشیرالسلطنه نوشت و به این ترتیب نشان داد که با دولتمردان مشروطه‌خواه نظر لطفی ندارد. کمی بعد کودتای او شکست خورد و مشروطه‌خواهان فرزندش را به پادشاهی برداشتند و با دست‌اندازی‌های پیاپی روس و انگلیس در کشور و سرکشی در استانهای شمالی روبرو شدند. چنان که در همین روز به سال ۱۲۹۹ حاج مخبرالسلطنه وزیر مالیه با اختیارات کامل والی آذربایجان شد، مأموریت عمده وی خاتمه دادن به قیام شیخ محمدخیابانی بود. در همین روز انگلیسی‌ها رشت را به خاطر آن که ممکن بود به پایگاه کشتی‌های شوروی تبدیل شود، بمباران کردند.

در سال ۱۳۰۶ قانون ورزش اجباری در مدارس به تصویب مجلس رسید، در ۱۳۲۲ ابراهیم خواجه نوری نویسنده معروف به ریاست اداره کل تبلیغات و انتشارات منصوب شد، و در ۱۳۲۵ مجید آهی سفیر کبیر ایران در مسکو که مدتی بیمار و بستری بود در تهران درگذشت، و در همین روز میتینگ بزرگی از طرف حزب دموکرات ایران در میدان توپخانه برگزار شد که احمد قوام نیز در آن شرکت کرد. هفت سال بعد پس از سرنگونی دولت دکتر مصدق در سال ۱۳۳۲ دولت آمریکا مبلغ چهل و پنج میلیون دلار کمک بلاعوض به ایران داد که قرار بودن پنج میلیون دلارش به زاهدی پرداخت شود، که با زیرکی دکتر علی امینی وزیر دارایی

آن نیز به خزانه واریز شد و از دست زاهدی به در شد. در ۱۳۳۹ هم گروهی از زنان طی تظاهراتی خواستار تساوی حقوق زنان و مردان شدند.

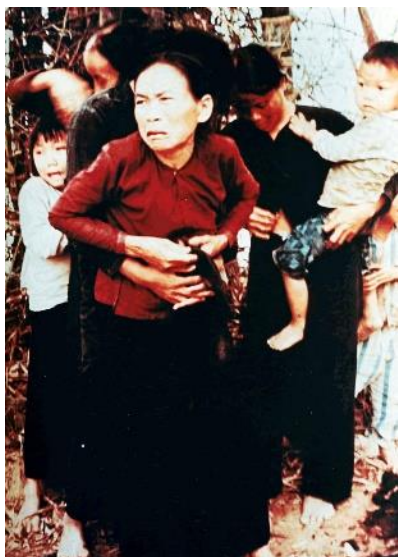
چهاردهم شهریور در تاریخ سیاسی جهان روزی پرماجرا بوده است. در سال ۲۹۶ هجری خورشیدی لیویان به مقام امپراتوری رسید و سلسله‌ی هان جنوبی را تاسیس کرد، در ۱۱۵۳ اولین کنگره‌ی قاره‌ای آمریکا در فیلادلفیا برگزار شد، و در ۱۱۷۷ کنوانسیون انقلابی فرانسه دوران ترور را آغاز کرد. در سال ۱۲۱۸ انگلستان به چین اعلان جنگ داد و در ۱۲۵۶ رهبر قبیله‌ی سرخپوستان سو که اسب وحشی نام داشت در زمان اسارت به دست یک سرباز با سرنیزه کشته شد.

دستگیری نازی‌های شیلی

اسب وحشی

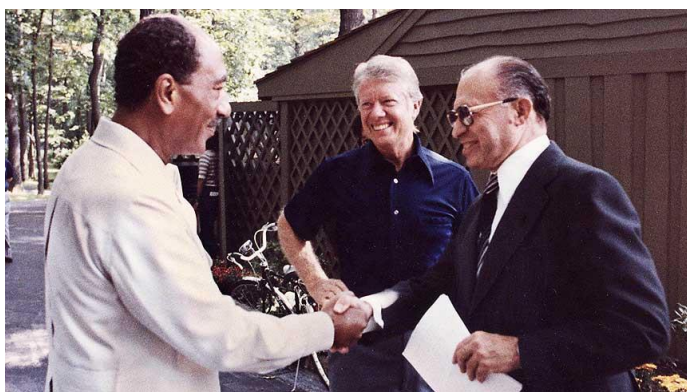
در چهاردهم شهریور سال ۱۲۹۳ جنگ مارن در شمال شرقی پاریس آغاز شد، در ۱۲۹۷ اولین سند عملیاتی چکا (پلیس سیاسی مخوف کمونیستهای شوروی) درباره‌ی ترور سرخ منتشر شد، و در ۱۳۱۷ گروهی شصت نفره از جوانان نازی در شیلی که اقدام به کودتایی ناموفق کرده و با امان‌نامه تسلیم شده بودند، بدون محاکمه به دست ارتشیان تیرباران شدند. در سال ۱۳۲۱ ژاپنی‌ها از خلیج میلنه عقب‌نشینی کردند و این اولین

شکست ژاپن در جنگ جهانی دوم بود، و در ۱۳۲۴ دیپلماتی اوکراینی به نام ایگور کوزنکو به کانادا پناهنده شد و اسنادی را فاش کرد که جاسوسان شوروی در آمریکا را رسوا می کرد. به این ترتیب جنگ سرد به طور رسمی آغاز شد.

در سال ۱۳۴۸ ارتش آمریکا ۱۰۹ غیرنظامی ویتنامی که بیشترشان زن و کودک بودند را در مای لای (تصویر روبرو) کشتار کرد و روستایشان

را به آتش کشید. یکی از درجه داران ارتش که مخالف این کار بود ممانع تداوم کشتار شد و بعدتر در دادگاه بر ضد همکارانش شهادت داد و به این شکل این مورد از کشتار غیرنظامیان علنی شد. در ۱۳۵۱ هم یک گروه فلسطینی به نام سپتامبر سیاه در جریان المپیک مونیخ یازده ورزشکار اسرائیلی را گروگان گرفت و طی دو روز به قتل رساند. با این همه شش سال بعد روند آشتی میان اعراب و اسرائیل شروع شد و در ۱۳۵۷ مناخیم بگین و انور سادات مذاکرات صلح را در کمپ دیوید آغاز کردند.

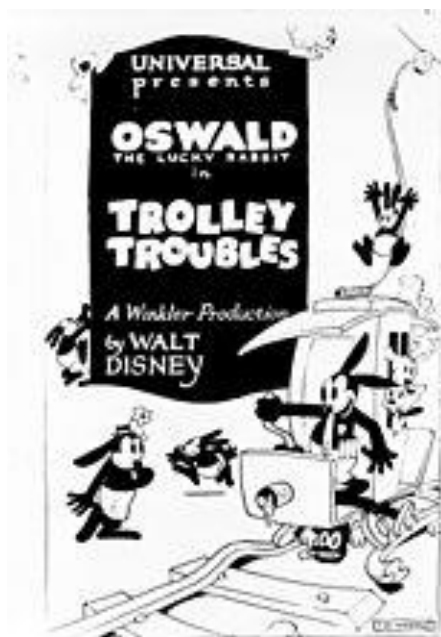

مذاکرات صلح کمپ دیوید

یکی از اعضای سپتامبر سیاه در المپیک مونیخ

این روز در ضمن با چند رخداد اجتماعی و فرهنگی جالب توجه مصادف بوده است. در ۱۰۷۷ پتر کبیر بر ریش اشراف مالیات بست، در ۱۱۷۷ خدمت سربازی در فرانسه اجباری شد، و در ۱۲۶۱ اولین جشن به مناسبت روز کار در آمریکا برگزار شد. در ۱۲۸۵ هم برای اولین بار در تاریخ فوتبال آمریکا بردبری رابینسون که بازیکن تیم دانشگاه سنت لوئیز بود، پاس فرورارد داد!

اوسوالد خرگوش خوش شانس

ویرجینیا راپ

در چهاردهم شهریور سال ۱۳۰۰ در مهمانی روسکو آرباکل در سان فرانسیسکو یک هنرپیشه‌ی مشهور به نام ویرجینیا راپ درگذشت. رسانه‌ها بسیار به این موضوع پرداختند و آرباکل به تجاوز یا مسموم کردن وی متهم شد، ما شواهد بعدی نشان داد که راپ بیمار بوده و در اثر بیماری فوت کرده است. این اولین رسوایی و جنجال رسانه‌ای درباره‌ی هالیوود بود. در ۱۳۰۶ اولین کارتون اوسوالد خرگوش خوش شانس (Oswald the Lucky Rabbit) توسط والت دیسنی ساخته شد و در ۱۳۳۹ محمدعلی کلی در المپیک مدال طلا آورد.

فتحعلی شاه

لویی چهاردهم

توماسو کاپانلا

زادگان نامدار این روز عبارتند از امام ابوحنیفه (۷۸ هجری خورشیدی)، لویی هشتم شاه فرانسه

(۵۶۶)،

توماسو کاپانلا فیلسوف و شاعر ایتالیایی (۹۴۷)، لویی چهاردهم (۱۰۱۷)، فتحعلی شاه قاجار (۱۱۵۱)، آلکسی

تولستوی ادیب و شاعر و نویسنده‌ی رمانهای تاریخی (۱۱۹۶)، جسی جیمز راهزن آمریکایی (۱۲۲۶)،

ساروپالی راداکریشنان فیلسوف هندی و دومین رئیس جمهور هند (۱۲۶۷) و ورنر هرتسوک کارگردان آلمانی

(۱۳۲۱).

لودویگ بولتسمان فیزیکدان و فیلسوف اتریشی هم در چنین روزی به سال ۱۲۸۵ درگذشته است.

چپ: راداکریشنان

میان: لودویگ بولتسمان

راست: آلکسی تولستوی